

POSTANOWIENIE

Dnia 9 września 2015r.

Sąd Rejonowy w Ostrowi Mazowieckiej I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Joanna Raducha - Modrzejewska

Protokolant: stażysta Sylwia Ratyńska

po rozpoznaniu

na rozprawie w dniu 26 sierpnia 2015 r. *w O.*

sprawy z wniosku A. B.

z udziałem T. O.

o podział majątku wspólnego

postanawia:

1. Ustalić, że w skład majątku wspólnego A. B. i T. O. wchodzi nieruchomości stanowiąca działkę oznaczoną numerem ewidencyjnym (...), o powierzchni 0,4300 ha położoną w miejscowości O., obrębie ewidencyjnym (...), gmina N., dla której Sąd Rejonowy w Ostrowi Mazowieckiej V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze KW (...), o powierzchni 0,4300 ha, zabudowaną budynkiem mieszkalnym o powierzchni 64 m², o wartości 185.000 zł.
2. Dokonać podziału majątku wspólnego A. B. i T. O. opisanego w pkt 1 niniejszego postępowania w ten sposób, że przyznać na własność uczestnikowi T. O. działkę oznaczoną numerem ewidencyjnym (...), o powierzchni 0,4300 ha położoną w miejscowości O., obrębie ewidencyjnym (...), gmina N., dla której Sąd Rejonowy w Ostrowi Mazowieckiej V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze KW (...), o powierzchni 0,4300 ha, zabudowaną budynkiem mieszkalnym o powierzchni 64 m²,
3. Tytułem spłaty zasądzić od uczestnika T. O. na rzecz wnioskodawczyni A. B. kwotę 92.500 zł (dziewięćdziesiąt dwa tysiące pięćset złotych) płatną w terminie 3 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszego postępowania z odsetkami ustawowymi na wypadek uchybienia terminowi płatności
4. Ustalić, że uczestnik T. O. poczynił wydatki z majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie 150233,39 zł (sto pięćdziesiąt tysięcy dwieście trzydzieści trzy 39/100 złote) i oddalić dalej idący wniosek w tym zakresie.
5. Zasądzić od wnioskodawczyni A. B. na rzecz uczestnika postępowania kwotę 75.116, 69 zł (siedemdziesiąt pięć tysięcy sto szesnaście 69/100 złotych) tytułem rozliczenia wydatków poczynionych z majątku osobistego uczestnika postępowania na majątek wspólny stron, płatną w terminie 3 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszego postępowania z odsetkami ustawowymi na wypadek uchybienia terminowi płatności
6. Zasądzić od uczestnika postępowania T. O. na rzecz wnioskodawczyni A. B. kwotę 500 złotych tytułem połowy opłaty stałej od wniosku, w pozostałym zakresie uznać, że zainteresowani w sprawie ponoszą we własnym zakresie koszty związane ze swym udziałem w sprawie

UZASADNIENIE

Pełnomocnik wnioskodawczyni A. B. we wniosku złożonym w Sądzie Rejonowym w Ostrowi Mazowieckiej w dniu 9 lutego 2015 r. wniósł o ustalenie, że w skład majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika postępowania T. O. wchodzi nieruchomości położona w miejscowości O., gmina N., nr działki ew. (...), dla której Sąd Rejonowy w Ostrowi Mazowieckiej V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze KW (...), o powierzchni 0,4300 ha, zabudowana budynkiem mieszkalnym o powierzchni 64 m kw. o szacunkowej wartości 200.000 zł.

Pełnomocnik wnioskodawczyni wniósł o dokonanie podziału majątku wspólnego stron przez przyznanie na własność uczestnikowi postępowania T. O. wymienionej wyżej nieruchomości i zasądzenie od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczyni odpowiedniej spłaty.

W uzasadnieniu wniosku pełnomocnik wnioskodawczyni podał, że w trakcie małżeństwa strony nabyły do majątku wspólnego ww. nieruchomości. Między stronami nie została zawarta umowa majątkowa małżeńska i przez cały czas małżeństwa pozostawały we wspólności majątkowej małżeńskiej.

Pełnomocnik uczestnika postępowania T. O. w złożonym piśmie procesowym z dnia 13 marca 2015 r. wniósł o ustalenie, że w skład majątku wspólnego A. B. i T. O. wchodzi nieruchomości gruntowa położona w miejscowości O., gmina N. o powierzchni 0,4300 ha stanowiąca działkę ewidencyjną numer (...) z obrębu (...), dla której Sąd Rejonowy w Ostrowi Mazowieckiej V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą numer (...) - o wartości 185.000 zł; ustalenie, że uczestnik T. O. poczynił nakład z jego majątku osobistego na majątek wspólny stron w kwocie 176.500 zł; dokonanie podziału majątku wspólnego w ten sposób, że nieruchomości opisana w punkcie 1 zostanie przyznana na wyłączną własność T. O.; zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni spłaty w wysokości 4.250 zł.

W uzasadnieniu złożonego pisma uczestnik postępowania przyznał, iż jedynym i wyłącznym składnikiem majątkowym, który został nabyty przez małżonków w trakcie trwania wspólności majątkowej małżeńskiej jest nieruchomości gruntowa położona w miejscowości O., gmina N. o powierzchni 0,4300 ha stanowiąca działkę ewidencyjną numer (...) z obrębu (...), dla której Sąd Rejonowy w Ostrowi Mazowieckiej V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą numer (...), jednak jego zdaniem szacunkowa rynkowa wartość nieruchomości wynosi 185.000 zł. Dodatkowo podkreślił, iż dokonał nakładu z majątku osobistego na majątek wspólny w postaci wymienionej nieruchomości w kwocie 176.500 zł. Na co składa się kwota 18.000 zł darowana mu przez matkę w dniu 13.12.2010 r., kwota 145.000 zł również darowana mu przez matkę w dniu 19.04.2010 r. oraz kwota 13.000 zł stanowiąca pożyczkę jaką zaciągnął na wspólny cel czyli zakup nieruchomości, a spłacił ją w całości z majątku osobistego.

Ostatecznie po sprecyzowaniu stanowisk strony zgodnie stwierdziły, że wartość nieruchomości stanowiącej przedmiot postępowania wynosi 185 000 zł.

Sąd Rejonowy ustalił co następuje:

Uczestnicy postępowania A. B. i T. O. związek małżeński zawarli w dniu 6 listopada 2010 roku. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Ostrołęce z dnia 20 lutego 2013 roku wydanym w sprawie sygn. akt I C 887/12, małżeństwo zainteresowanych zostało rozwiązane przez rozwód bez orzekania o winie. Wyrok rozwodowy uprawomocnił się dnia 14 marca 2013 roku.

Dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Ostrołęce z dnia 20 lutego 2013 r. k. 6

W roku 2010 strony postanowiły zakupić nieruchomości gruntową położoną w miejscowości O., gmina N. o powierzchni 0,4300 ha stanowiącą działkę ewidencyjną numer (...) z obrębu (...), dla której Sąd Rejonowy w Ostrowi Mazowieckiej V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą numer (...). W tym czasie uczestnik pracował i dobrze zarabiał, wnioskodawczyni nie pracowała, poszukiwała pracy odpowiedniej dla siebie. Pieniądze na zakup nieruchomości małżonkowie planowali uzyskać z kredytu, o który zamierzali się starać po zawarciu umowy

przedwstępnej zakupu w/w nieruchomości. Na zadatek pieniądze małżonkowie pożyczyci od matki uczestnika A. O. deklarując, że spłacą pożyczkę, jak tylko uzyskają kredyt.

Dowód: zeznania świadka A. O. k. 122, zeznania stron k. 123-124

W dniu 14 grudnia 2010 roku strony przystąpiły do zawarcia umowy przedwstępnej zakupu nieruchomości, podczas jej zawierania sprzedającym przekazano tytułem zadatku kwotę 18.500 zł. Pieniądze te pochodziły w całości od A. O..

Dowód: przedwstępna umowa sprzedaży, okoliczność bezsporna

Po zawarciu umowy przedwstępnej uczestnik T. O. stracił pracę. Matka uczestnika nie chcąc by przepadł zadatek zapłacony podczas umowy przedwstępnej postanowiła darować synowi kwotę 145 000 zł. W dniu uczestnik T. O. i A. O. podpisali umowę darowizny, darowizna została zgłoszona do Urzędu Skarbowego.

Dowód: zeznania świadka A. O. k.122, zeznania uczestnika T. O. k.124, umowa darowizny z dnia 26 kwietnia 2011 r. k.39, kopia zgłoszenia darowizny do Urzędu Skarbowego k.41.

T. O. darowane przez matkę pieniądze zamierzał przeznaczyć na zakup nieruchomości, jednak do ceny zakupu nadal brakowało 13.000 zł, uczestnik pożyczyl tę kwotę od znajomych, po czym w dniu 30.05.2011 r. zawarł umowę pilnej pożyczki w M. Banku opiekującą na wskazaną sumę. Pożyczka ta w całości została spłacona przez uczestnika, częściowo przed rozwiązaniem małżeństwa, częściowo po jego rozwiązaniu.

Dowód: zeznania stron k. 123-124 – okoliczność bezsporna, potwierdzenia przelewów k.48-81,83,84.

W dniu 27 kwietnia 2011 r. strony dokonały zakupu nieruchomości gruntowej położonej w miejscowości O., gmina N. o powierzchni 0,4300 ha stanowiącej działkę ewidencyjną numer (...) z obrębu (...), dla której Sąd Rejonowy w Ostrowi Mazowieckiej V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą numer (...).

Dowód: wypis aktu notarialnego Rep. nr (...) k. 9

Strony przed orzeczeniem rozvodu nie ustanawiały rozdzielności majątkowej. Udziały stron w majątku wspólnym były równe i wynosiły 1/2 części.

Dowód: okoliczność bezsporna

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o zeznania stron, zeznania świadka A. O. i niekwestionowane dokumenty znajdujące się w aktach sprawy.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Wniosek o podział majątku wspólnego był zasadny i zasługiwał na uwzględnienie.

Zgodnie z przepisem art. 31§1 k.r.o. z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa (wspólność ustawowa) obejmująca przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (majątek wspólny). Do podziału majątku, który był objęty wspólnością ustawową- od chwili jej powstania - stosuje się odpowiednio przepisy o dziale spadku i o zniesieniu współwłasności w częściach ułamkowych (art. 46 k.r.o., art. 684 kpc, art. 1035 i n. kc oraz art. 210 i n. kc.). W trakcie postępowania o podział majątku wspólnego Sąd ustala skład majątku wspólnego oraz jego wartość (art. 684 kpc, w zw. art. 567§3 kpc.) z tym, że skład majątku ustala się według stanu w dacie ustania wspólności, zaś według cen z chwili podziału majątku a w przypadku nieruchomości - w zasadzie według cen rynkowych.

Ustalając skład majątku wspólnego stron w niniejszej sprawie a także dokonując jego podziału Sąd miał na względzie stanowiska stron, zaprezentowane tak w pismach procesowych jak i wynikające z ich przesłuchania oraz zgodnych oświadczeń.

Przede wszystkim należy zauważyć, że ani skład majątku wspólnego stron, ani ostatecznie też jego wartość nie była między nimi sporna. Dlatego też Sąd w pkt 1 postanowienia ustalił, że w skład majątku wchodzi jedynie nieruchomości położona w miejscowości O., gmina N., nr działki ew. (...), dla której Sąd Rejonowy w Ostrowi Mazowieckiej V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze KW (...), o powierzchni 0,4300 ha, zabudowana budynkiem mieszkalnym o powierzchni 64 m kw, o wartości 185.000 zł.

Pomiędzy stronami nie było też sporu odnośnie sposobu podziału majątku jaki zgromadzili podczas trwania małżeństwa. Zgodnie zatem z wnioskami obu stron Sąd przyznał przedmiotową nieruchomości uczestnikowi T. O..

Strony zgromadziły majątek (będący przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu) o wartości 185 000 zł. Udziały stron w majątku wspólnym są równe i wynoszą po 92500 złotych. Skutkiem dokonanego podziału uczestnik otrzymał nieruchomości wyczerpującą cały podlegający podziałowi majątek stron o wartości 185 000 zł.

Biorąc pod uwagę wartość należnych udziałów wnioskodawczyni postępowania otrzymała z podziału o 92500 zł za mało, a uczestnik o tę kwotę za dużo. Dlatego też różnicę tę uczestnik powinien zapłacić wnioskodawczyni postępowania tytułem spłaty dla wyrównania udziałów.

Przepisy art. 212 par. 3 zdanie 1 i 2 Kodeksu cywilnego w związku z art. 1035 Kodeksu cywilnego, w związku z art. 46 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego stanowią jednocześnie, że w przypadku, gdy zostały ustalone dopłaty bądź spłaty, Sąd oznaczy termin i sposób ich uiszczenia, wysokość i termin uiszczenia odsetek, a w razie potrzeby także sposób ich zabezpieczenia, przy czym w razie rozłożenia dopłat i spłat na raty terminy ich uiszczenia nie mogą łącznie przekraczać lat 10. Decyzja co do sposobu zapłaty tej spłaty wymagała oceny sytuacji rodzinnej i majątkowej uczestnika postępowania.

W tym zakresie, w oparciu o dowody z przesłuchania uczestnika postępowania Sąd przyjął, że uczestnik postępowania może uiścić spłatę na rzecz wnioskodawczyni jednorazowo, gdyż nie przekracza ona jego możliwości majątkowych i w związku z tym spłata nie musi być uiszczana w ratach. Ustalając taką formę zapłaty, Sąd uznał jednocześnie, że powinna ona zostać dokonana w terminie trzech miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia. Zdaniem Sądu, uiszczenie spłaty we wskazanym terminie jest realne i do tego czasu uczestnik postępowania bez wątplenia może zgromadzić taką kwotę. Jednocześnie Sąd miał na względzie, że termin uiszczenia spłaty, określony w postanowieniu sądowym, musi przypadać na okres po uprawomocnieniu się postanowienia ją zasądzającego. Dodatkowo Sąd ustalił obowiązek zapłaty odsetek ustawowych na wypadek opóźnienia w płatności.

Mając powyższe na uwadze w oparciu o powołane przepisy należało orzec, jak w pkt. 3 postanowienia.

Okolicznością sporną pomiędzy wnioskodawczynią i uczestnikiem postępowania pozostała natomiast kwestia nakładów i wydatków, które miał ponieść uczestnik z majątku osobistego na majątek wspólny stron.

W postępowaniu o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami sąd rozstrzyga także o żądaniu ustalenia nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym oraz o tym, jakie wydatki, nakłady i inne świadczenia z majątku wspólnego na rzecz majątku odrębnego lub odwrotnie podlegają zwrotowi. Zgodnie z art. 45§1 kro każdy z małżonków może żądać zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny. Zwrotu dokonuje się w przy podziale majątku wspólnego. Oprócz rozliczenia nakładów i wydatków poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty i z majątku osobistego na majątek wspólny w czasie trwania wspólności ustawowej małżeńskiej, następuje również rozliczenie nakładów i wydatków dokonanych przez każde z byłych małżonków w okresie od ustania wspólności do chwili podziału majątku wspólnego. Zastosowanie ma a contrario art. 42 kro., bowiem wierzyciel po ustaniu wspólności ustawowej może żądać zaspokojenia z udziału przypadającemu małżonkowi w majątku wspólnym lub w poszczególnych przedmiotach należących do tego majątku. Podstawę dokonania rozliczeń stanowią art. 567 § 1 k.c. w zw. z art. 686 k.p.c.

W niniejszej sprawie uczestnik postępowania domagał się rozliczenia nakładów i wydatków, jakie jego zdaniem poniósł z majątku osobistego na majątek wspólny stron z tytułu darowizny jaką uzyskał od matki i spłaty pożyczki,

która została przeznaczona na majątek wspólny, a którą spłacił w całości sam ze środków pochodzących z majątku osobistego. Żądanie uwzględnienia nakładów, które uczestnik poczynił z majątku osobistego na majątek wspólny, zasługiwało jednak na uwzględnienie jedynie w części.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, iż wnioskodawczyni nie kwestionowała źródeł pochodzenia pieniędzy przeznaczonych na zakup nieruchomości. Przyznała, iż pieniądze w łącznej kwocie 163000 zł pochodziły od jej byłej teściowej, natomiast 13000 zł pochodziło z pożyczki, którą w całości spłacił jej były małżonek. Między stronami natomiast był spór odnośnie tego, na czyją rzecz zostały darowane pieniądze oraz kiedy pożyczka wzięta przez uczestnika w banku została przez niego spłacona.

Pełnomocnik uczestnika wniósł aby rozliczyć w niniejszym postępowaniu nakład jaki poczynił uczestnik z majątku osobistego na majątek wspólny tzn. darowizny kwoty 18000 zł jakiej dokonała w dniu 14 grudnia 2010 r. na jego rzecz A. O.. W pierwszej kolejności należy rozważyć, jaki charakter miało przekazanie przez matkę uczestnika tej kwoty. W odpowiedzi na wniosek i wyjaśnieniach informacyjnych stron uczestnik wskazywał, iż była to darowizna uczyniona na jego rzecz przez matkę, zaś wnioskodawczyni twierdziła, że była to darowizna uczyniona przez byłą teściową na rzecz ich obojga, jednak na rozprawie w dniu 26 sierpnia 2015 r., strony zgodnie stwierdziły, że była to pożyczka udzielona im obojgu przez matkę uczestnika. Pożyczka ta miała zostać spłacona po uzyskaniu przez małżonków kredytu na zakup nieruchomości. Zeznanie te potwierdziła również A. O. zeznając w charakterze świadka. Co istotne T. O. oraz A. O. stwierdzili, że pożyczka w całości została spłacona, faktu tego nie zakwestionowała też wnioskodawczyni, wskazując jednocześnie, iż ona tej pożyczki nie spłacała.

Analizując zeznania stron, jak też świadka A. O. Sąd doszedł do przekonania, że strony w istocie pożyczły od A. O. wspomnianą kwotę, należało też przyjąć, że została ona w całości spłacona przez uczestnika. Sąd jednak nie uznał tej spłaty jako nakładu z majątku osobistego uczestnika na majątek wspólny stron ponieważ uczestnik nie udowodnił, że spłata tej pożyczki nastąpiła po ustaniu wspólności małżeńskiej. Zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa i doktryny, wyrażonym m.in. w postanowieniu Sąd Najwyższy z dnia 9 września 1976r. (III CRN 83/76, OSPIKA 1977/9/157) , Sąd stosując odpowiednio art. 686 k.p.c. do postępowania o podział majątku wspólnego, rozstrzyga w tym postanowieniu – i to ze skutkami z art. 688 i 567 § 3 k.p.c. – tylko o takich długach związanych z majątkiem wspólnym i ciążyącym w czasie trwania wspólności na obojgu małżonkach jako podmiotach wspólności majątkowej małżeńskiej, które zostały spłacone przez jednego z małżonków z własnych środków po ustaniu wspólności majątkowej, a przed dokonaniem podziału majątku wspólnego. Uczestnik nie udowodnił też aby dług ten został spłacony przez niego przed ustaniem wspólności majątkowej ale ze środków pochodzących z jego majątku osobistego.

Pamiętać należy, że o żądaniu zwrotu wydatków i nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny sąd rozstrzyga tylko na wniosek. O żądaniu takim Sąd winien orzec pozytywnie (zasądzając roszczenie) lub negatywnie (oddalając roszczenie) w postanowieniu o podział majątku wspólnego. Przy czym skoro Sąd w postępowaniu o podział majątku wspólnego dokonuje rozliczeń z tytułu nakładów z majątku osobistego poczynionych na majątek objęty wspólnością tylko na wniosek, to należy uznać, że nie jest zobowiązany do podejmowania jakichkolwiek działań czy czynności z urzędu zmierzających do ustalenia, czy, a jeśli tak, to jakie i o jakiej wartości nakłady z majątków osobistych zostały poczynione na majątek wspólny podlegający podziałowi. W tym zakresie obowiązuje bowiem reguła dowodzenia określona w art. 6 k.c., zgodnie z którą ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Tym samym uczestnik, który zgłosił żądanie rozliczenia takich nakładów, jest zobowiązany wskazać, jakie konkretnie nakłady i w jakiej wysokości poczynił ze swojego majątku osobistego.

Uczestnik zgłaszał do rozliczenia należności z tytułu pożyczki, jakiej udzieliła małżonkom matka, to on wywodził z tego twierdzenia skutki prawne, a zatem to na nim ciążył obowiązek udowodnienia tego faktu. Poza rozbieżnymi zeznaniami jego i świadka A. O. nie przedstawił na to jednak żadnego dowodu. Oboje twierdzili, że pożyczka została spłacona, nie umieli jednak wskazać kiedy i w jaki sposób. W tym zakresie Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka i uczestnika.

Uczestnik wniósł również o rozliczenie nakładu jaki poczynił z majątku osobistego na majątek wspólny stron z tytułu spłaty pożyczki, zaciągniętej w banku (...). Na okoliczność tego faktu przedstawił szereg potwierdzeń przelewów bankowych.

W tym zakresie podkreślić należy, że zaciągnięcie w czasie trwania małżeństwa zobowiązania za zgodą drugiego małżonka powoduje, że dług powyższy obciąża majątek wspólny stron, a to zgodnie z art. 41 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Ustanie wspólności majątkowej pomiędzy małżonkami nie pozostaje bez wpływu na odpowiedzialność małżonków za zaciągnięte przez nich zobowiązania, aczkolwiek nie zmienia charakteru zaciągniętego zobowiązania. Podkreślić bowiem należy, że z orzecznictwa Sądu Najwyższego jednoznacznie wynika, że jeżeli mamy do czynienia z długiem zaciągniętym przez jednego z małżonków, za zgodą i wiedzą drugiego z małżonków w czasie trwania wspólności ustawowej, zużytym na majątek wspólny, w tym potrzeby rodziny i spłaconym w okresie pomiędzy ustaniem wspólności a podziałem majątku wspólnego, to tak spłacana należność jest długiem, który podlega rozliczeniu na podstawie art. 45 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Tak spłacona bowiem należność przestaje być długiem i przekształca się w roszczenie o zwrot nakładów na rzecz tego małżonka, który dokonał zapłaty (porównaj: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 1978 roku, sygnatura akt III CRN 194/78 oraz Komentarze Tematyczne - Małżeńskie prawo majątkowe, B., B., I. strona 140 do 142). A zatem, jeżeli w czasie trwania wspólności majątkowej, dług został zaciągnięty tylko przez jednego z małżonków i jeżeli dłużnikiem w stosunku do wierzyciela pozostaje tylko ten małżonek, a korzyść majątkowa uzyskana w ten sposób została następnie przeznaczona na majątek wspólny, to korzyść ta może być, stosownie do okoliczności wynikających z ustaleń faktycznych każdego konkretnego przypadku, traktowana jako nakład z majątku tego z małżonków, który zaciągnął osobiste zobowiązanie na majątek wspólny i rozliczona między małżonkami jako roszczenie z tytułu nakładów dokonanych na majątek wspólny (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2014 roku, sygnatura akt IV CSK 203/13, Lex numer 1436007).

Jak wspomniano wcześniej żadna ze stron postępowania nie kwestionowała faktu, że pożyczka została wzięta przez uczestnika i skonsumowana na cele rodziny – pośrednio na zakup wspólnej nieruchomości. Wnioskodawczyni nie kwestionowała również, że pożyczka ta w całości została spłacona przez byłego męża. Natomiast z dołączonych do akt wydruków przelewu wynika, że tylko część pożyczki spłacona została po rozwiązaniu małżeństwa. Uczestnik, na którym, zgodnie ze wcześniejszymi wywodami spoczywał ciężar dowodzenia, udowodnił, iż po ustaniu wspólności ustawowej spłacił jedynie 5233,39 zł. Co prawda wskazywał, że spłat pożyczki przed rozwiązaniem małżeństwa dokonywał z pieniędzy uzyskiwanych z darowizn czynionych na jego rzecz przez matkę, co miało wskazywać, iż dokonywał ich również z majątku osobistego, to jednak tej kwestii też nie udowodnił. Potwierdzenia przelewów różnych sum jakich dokonała na konto uczestnika jego matka w maju, lipcu i sierpniu 2014 r. (a więc już po ustaniu wspólności ustawowych) nie świadczą o tym, że kwoty te w całości zostały wpłacone celem spłaty pożyczki zaciągniętej w banku (...). Z sumarycznego natomiast zestawienia wpłat dokonanych przez uczestnika postępowania po ustaniu ustawowej wspólności majątkowej, znajdujących się na karcie 60-81 i 83,84, akt sprawy, to jest po dniu 14 marca 2013 roku tytułem spłaty wskazanej umowy pożyczki wynika, że zapłacił on z tego tytułu łącznie 5233,39 zł.

Przechodząc do kwestii wniosku uczestnika o rozliczenie nakładu z jego majątku osobistego na majątek wspólny stron w postaci darowizny uczynionej przez jego matkę w kwocie 145000 zł należało przede wszystkim ustalić, na czyją rzecz darowizna została uczyniona.

Zgodnie z art. 33 pkt 2 k.r.o., do majątku osobistego każdego z małżonków należą przedmioty majątkowe nabyte przez darowiznę, chyba że darczyńca inaczej postanowił. Wobec takiej regulacji prawnej, ocena, czy darowizny pieniężne pochodzące od matki uczestnika były dokonane na jego rzecz, czy też na rzecz obojga małżonków do ich wspólności ustawowej, zależy od woli matki, jaką wyraziła w chwili dokonywania darowizny.

T. O. i A. O. w dniu 26 kwietnia 2011 r. zawarli umowę darowizny i zgłosili ją we właściwym urzędzie skarbowym. Umowa pomimo nie zachowania formy prawnie przewidzianej w art. 890 § 1 k.c. jest ważna i Sąd nie znalazł podstaw by uznać, jak wskazywała wnioskodawczyni, że złożona została dla pozorów. Wnioskodawczyni wskazywała, iż umowa została podpisana przez jej męża, a nie ich oboje, ponieważ pozwalało to uniknąć płacenia podatku. Twierdzenia A. B. nie znalazły potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym. Uczestnik i świadek zaprzeczyli by kiedykolwiek

toczyła się rozmowa na temat podatku i konieczności jego zapłaty. Z zeznań natomiast wnioskodawczyni wynika, że nie brała ona udziału w ogóle w rozmowach na temat darowizny 145 000 zł, nie umiała ona wskazać, kiedy strony zawarły umowę darowizny, w jakich okolicznościach, jak przekazano kwotę darowizny i kto niby miałby zapłacić wspomniany podatek. Zasadniczo analizując zeznania wnioskodawczyni składane na rozprawie w dniu 26 sierpnia 2015 r., można dojść do wniosku, że w ogóle nie bardzo interesował ją sposób finansowania zakupu nieruchomości. Warto przy tym zauważyć, że świadek A. O. w sposób jasny i jednoznaczny wskazała, że darowizna miała być uczyniona dla syna ponieważ pomimo, że była w dobrych relacjach z synową nie ufała jej do końca, miała do niej pretensje, że nie pracuje i nie przykłada się właściwie do samego poszukiwania pracy. Zeznania te potwierdziła sama wnioskodawczyni wskazując, że w istocie teściowa miała jej za złe, że nie pracuje i kilkakrotnie dawała jej to do zrozumienia. Zresztą obje małżonkowie potwierdzili, że w okresie kiedy dokonywali zakupu nieruchomości między nimi panowały już nienajlepsze stosunki, czego wyrazem jest to, że wnioskodawczyni po 4 miesiącach od zakupu nieruchomości wyprowadziła się z domu. Okolicznością która w przekonaniu Sądu świadczy również o tym, że A. O. nie miała zamiaru obdarowywania swojej synowej był fakt, że przed podpisaniem umowy przedwstępnej zakupu nieruchomości, nie wiedząc jeszcze czy strony otrzymają kredyt w banku zdecydowała się jedynie na pożyczanie pieniędzy, a nie ich darowanie. Warto przy tym zaznaczyć, że pieniądze zostały przelane na konto uczestnika, a nie na wspólne konto małżonków.

W praktyce orzeczniczej przyjmuje się, że jeśli pieniądze uzyskane w wyniku umowy darowizny zostały przeznaczone w całości i części na zakup wspólnej nieruchomości dla małżonków, to fakt ten determinuje ocenę dokonanego nieodpłatnego przysporzenia na rzecz obojga, a nie tylko jednego z małżonków, stroną umowy darowizny. Oczywiście nie można wykluczyć, że właśnie taka – w konkretnym przypadku – jest wola darczyńcy. Rozumowanie to logicznie prowadzi do woli darczyńcy i ewentualnego obalenia domniemania ustawowego. Można, w tym miejscu zaryzykować twierdzenie, że chęć wsparcia bliskiego (dziecka, siostry, brata) w jego staraniach w zdobyciu własnego mieszkania spowodują, że nabyta w trakcie trwania ustawowej wspólności małżeńskiej nieruchomość wejdzie do majątku wspólnego, ale nie oznacza to i nie musi oznaczać, że także darowizna uczyniona została na rzecz tego majątku. Jeśli więc istotna jest wola darczyńcy to w niniejszej sprawie darczyńca A. O. wyraźnie stwierdziła, że jej wolą było obdarowanie syna, a nie obojga małżonków.

W przekonaniu Sądu dowodem na okoliczność, iż wolą obdarowującego było obdarowanie obojga małżonków nie może być fakt złożenia przez wnioskodawczynię i uczestnika oświadczenia przed notariuszem, iż nabycia dokonują za pieniądze pochodzące z ich majątku wspólnego. Skoro decydującą w tym przypadku jest wola obdarowującego, oświadczenia złożone przez strony uczestniczące w zawarciu umowy zakupu nieruchomości o tym z jakiego majątku pochodzą pieniądze na zakup nie stanowią wystarczającego dowodu na obalenie domniemania wynikającego z art. 33 pkt 2 k.r.o. W istocie A. O. była obecna przy zawieraniu umowy zakupu nieruchomości w dniu 27 kwietnia 2011 r., jednak jako osoba trzecia nie mogła w żadnym wypadku ingerować w jej treść, a jednocześnie warto pamiętać, że to nie jej oświadczenie znajdowało się w treści umowy, ponieważ ona swoje oświadczenie woli złożyła podpisując umowę z dnia 26 kwietnia 2011 r. i jednoznacznie wyraziła w nim wolę kto ma być przez nią obdarowany.

Wobec powyższego Sąd uwzględnił wniosek uczestnika o rozliczenie nakładu jaki poniósł z majątku osobistego na majątek wspólny w postaci kwoty darowanej mu przez matkę w dniu 26 kwietnia 2011 r.

W tym miejscu warto wskazać, iż przepis art. 45 k.r.o nie określa, jak rozumieć użyte w nim pojęcia „wydatków” i „nakładów”. Definicji legalnej tych pojęć nie zawierają również przepisy prawa cywilnego. Jednolicie jednak przyjmuje się w doktrynie, że „wydatki na rzecz” to, ogólnie rzecz ujmując, koszty związane z nabyciem rzeczy, zaś „nakłady na rzecz” to koszty związane z zachowaniem, ulepszeniem, poprawieniem, naprawą czy konserwacją rzeczy (tak m.in. „Komentarz do spraw o podział majątku wspólnego małżonków” pod redakcją Jacka Ignaczewskiego).

Stąd też Sąd sumując wydatki jakie uczestnik poniósł z majątku osobistego na majątek wspólny stron z tytułu kwoty darowanej mu przez matkę oraz spłaconej pożyczki Sąd w pkt 4 orzeczenia ustalił, iż T. O. poczynił wydatki z majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie (...),39 i oddalił dalej idący wniosek w tym zakresie. Oczywiście pozostaje, że uczestnik postępowania może domagać się zwrotu jedynie połowy wartości tych wydatków, gdyż zostały

one poczynione na majątek, w którym jego udział wynosił połowę. Stąd też Sąd w pkt 5 orzeczenia zasądził od wnioskodawczynie na rzecz uczestnika kwotę 75116,69 zł.

Również w zakresie orzeczenia o zwrocie wydatków poczynionych z majątku osobistego uczestnika postępowania na majątek wspólny, Sąd zobligowany był do określenia sposobu i terminu spłaty tych należności. Stosownie do tego obowiązku, Sąd ustalił, że powyższą kwotę wnioskodawczynie powinna spłacić uczestnikowi postępowania w terminie 3 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia z odsetkami ustawowymi na wypadek opóźnienia w płatności. Ustalając taką formę zapłaty Sąd miał przede wszystkim na względzie, że wnioskodawczynie młodą, pracującą, taki też termin wyznaczył Sąd uczestnikowi na jej spłatę. Zdaniem Sądu, zwrot wydatków we wskazanym 3 miesięcznym terminie jest więc realny, albowiem do tego czasu bez wątpienia może zgromadzić taką kwotę. Zdaniem Sądu zatem 3 miesięczny termin od daty uprawomocnienia się orzeczenia z jednej strony zabezpiecza w należyтым stopniu interesy uczestnika postępowania, a z drugiej leży w granicach możliwości finansowych wnioskodawczynie.

Przepis art. 520 par. 1 Kodeksu postępowania cywilnego stanowi, że każdy uczestnik postępowania ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie. Od tej zasady przepisy par. 2 i 3 art. 520 Kodeksu postępowania cywilnego przewidują wyjątki. Według przepisów pierwszego z tych paragrafów jeżeli uczestnicy postępowaniu są w różnym stopniu zainteresowani wynikiem postępowania bądź interesy ich są sprzeczne, Sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości. Przy czym to samo dotyczy zwrotu kosztów postępowania wyłożonych przez uczestników. Z kolei przepisy par. 3 art. 520 Kodeksu postępowania cywilnego stanowią, że jeżeli interesy uczestników są sprzeczne, Sąd może włożyć na uczestnika, którego wnioski zostały oddalone bądź odrzucone, obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika, przy czym wskazaną zasadę stosuje się odpowiednio, jeżeli uczestnik postępowania niesumiennie bądź oczywiście niewłaściwie postępował. W niniejszej sprawie Sąd ustalił, że interesy uczestników postępowania nie były sprzeczne, albowiem zgodnie wystąpili oni o podział majątku wspólnego. Nie zachodzi bowiem sprzeczność interesów, jeżeli uczestnicy postępowania zgodnie domagają się zniesienia współwłasności, podziału majątku wspólnego bądź działu spadku, niezależnie od tego jaki sposób podziału postulują, jakie wnioski w tym zakresie składali. Wnioskodawczynie i uczestnik postępowania nie byli także w różnym stopniu zainteresowani wynikiem postępowania, gdyż w ich wspólnym interesie było dokonanie podziału majątku wspólnego. W takich postępowaniach uczestnicy są bowiem w równym stopniu zainteresowani wynikiem postępowania, a ich interesy w zasadzie też są wspólne, gdyż polegają na wyjściu ze stanu wspólności. Z tych powodów Sąd uznał, że nie ma podstaw do odstąpienia od zasady wyrażonej w przepisie art. 520 par. 1 Kodeksu postępowania cywilnego. Jednocześnie Sąd zasądził od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczynie kwotę 500 złotych tytułem połowy opłaty od wniosku.